

Minister školstva Ján Horecký v utorok slávnostne otvorí konferenciu o transfere technológií a inováciách – COINTT 2022	2
Online, minedu.sk, 17. 10. 2022, 0:00	
Laureátkou ocenenia ESET Science Award v kategórii Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku sa stala profesorka Silvia Pastoreková	4
Online, nextech.sk, 17. 10. 2022, 8:14	
ODBORNÉ PODUJATIE - SEMINÁR SPRÁVCOV	6
Online, zkssr.sk, 17. 10. 2022, 11:59	
Ocenili troch slovenských vedcov. ESET Science Award udelili po štvrtýkrát	7
Online, hnonline.sk, 17. 10. 2022, 12:29	

Minister školstva Ján Horecký v utorok slávnostne otvorí konferenciu o transfere technológií a inováciách – COINTT 2022

📅 17. 10. 2022, 0:00, Zdroj: [minedu.sk](https://www.minedu.sk), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ**

Dosah: **10 573 GRP**; **0,23 OTS**; **0,00 AVE**; **613 Eur**

- Organizácie ministerstva - Foto: CVTI Facebook Zdieľať

Easy Access, Open Access, spin-offy, či superodpočet. Aj to sú nástroje, ktoré majú priniesť inovatívny prístup do vzťahu medzi akademickou (vedeckou) obcou a súkromným sektorom. Ako samostatné témy ich predstaví ďalší ročník odbornej konferencie COINTT (COOPERATION INNOVATION TECHNOLOGY TRANSFER).

logo CVTI

CO IN TT 2022 sa pokúsi naplno odкрыť potenciál akademických pracovísk s cieľom zintenzívnenia ich spolupráce s priemyslom. Konferenciu organizuje Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR) a uskutoční sa 18. – 19. októbra 2022 v konferenčných priestoroch Hotela Saffron v Bratislave. Otvorí ju príde aj Ján Horecký, nový minister školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Programovú štruktúru konferencie COINTT tvoria tradične tri hlavné pódia: Cooperation – Innovation – Technology Transfer.

Zjednodušenie kontaktu medzi akademickou a podnikateľskou sférou pri transfere technológií

Prvý konferenčný deň otvorí téma stransparentňovanie univerzít pre súkromnú sféru v zahraničí a na Slovensku, ktorá je pre slovenské akademické prostredie veľmi aktuálna a žiaduca. Predstaví ju jeden z keynote spikrov aktuálneho ročníka podujatia Shiva Loccisano z Bolonskej univerzity v Taliansku.

Loccisano svoje viac ako pätnásťročné skúsenosti s transferom technológií zúročuje ako riaditeľ spoločnosti BeHold s.r.l., ktorá spravuje spin-offy či akcie Bolonskej univerzity. Loccisano účastníkom predostrie, v čom tkvie tajomstvo úspechu bohatšej spolupráce talianskych a západoeurópskych univerzít s priemyslom. Prezentáciu doplní slovenský kontext, ktorý odprezentuje Lucia Rybanská, riaditeľka Know-how Centra Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

Konferencia predstaví aktuálne veľmi diskutované prístupy na ochranu duševného vlastníctva Easy Access a Open Access

V druhý deň podujatia odznejú dve keynote prezentácie.

Prvá sa bude venovať prístupu Easy Access. Ako tento nástroj na akceleráciu procesu transferu vyvinutej technológie do priemyslu funguje v zahraničí, ako s ním pracujú zahraničné univerzity, a ako napomáha transparentnosti akademického sektora voči súkromnému? Tieto a podobné otázky zodpovie vo svojej prezentácii Kevin Cullen, druhý keynote spiker konferencie COINTT 2022. Ako by mohol fungovať tento nástroj na ochranu duševného vlastníctva na Slovensku predstaví Michal Hrivnák zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Cullen je jeden z najväčších svetových odborníkov v oblasti Easy Access. Už vyše dvadsať rokov presadzuje a aktívne buduje silnú podnikateľskú kultúru na univerzitách po celom svete. Pôsobil na University of New South Wales v Sydney, Heriot-Watt University v britskom Edinburgu a na Glasgowskej univerzite. Aktuálne pôsobí ako prorektor pre inovácie na Univerzite pre vedu a techniku kráľa Abdullaha (King Abdullah University of Science and Technology - KAUST) v Saudskej Arábii. Počas svojej kariéry pomohol vzniku viac ako 250 startupov a množstvu produktov a služieb.

Druhá kľúčová prezentácia druhého dňa predstaví Open Access prístup k ochrane duševného vlastníctva, ktorý verejnosť pozná najmä zo sveta softvéru, knihovníctva a hudby. Súčasťou prezentácie budú aj informácie, ako tento prístup, už od roku 2017, aktívne využívajú na Masarykovej univerzite v Brne (MUNI). Tému odprezentuje Matej Bůřil, vedúci právneho oddelenia Centra transferu technológií na MUNI v Brne. Bůřil ponúkne reálne príklady využitia Open Access v procese transferu technológií.

„Konferencia týmito témami predstaví na Slovensku zatiaľ nepoužívané, dokonca v niečom 'kontroverzné' prístupy k ochrane duševného vlastníctva, a to používateľsky priateľskou formou voči podnikateľskému sektoru. Tieto prístupy rečníci nielen fakticky predstavia, ale aj priblížia, čo bolo za ich vznikom. Poukážu na ich význam pre 'používateľov' zakúpeného duševného vlastníctva/licencií. Upresnia i to, ako a kde sa využívajú. To ocenia tak priami účastníci procesu transferu technológií a všetci ďalší, ktorí majú čo do činenia s duševným, prípadne priemyselným vlastníctvom. To znamená priemysel, výskumno-vývojové centrá, patentoví zástupcovia a podobne,“ uvádza Miroslav Kubiš, vedúci Odboru transferu technológií v CVTI SR.

Ako fungujú slovenské univerzitné spin-offy?

Diskutujúci odborníci sa budú na konferencii venovať aj fungovaniu a vzniku univerzitných spin-off spoločností. Budú hovoriť o riešeníach, ako táto forma komercializácie duševného vlastníctva môže byť na univerzitách efektívna a rozšíriteľná. „Téma spin-offov v rámci konferencie COINTT dostane svoj vlastný priestor po prvýkrát. Na ich význam pre univerzity poukáže samostatný programový vstup, ale

napríklad aj prezentácia Renáty Bačárovej z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Tá, mimo iného, poukáže na význam vytvárania týchto univerzitných 'startupov' aj v kontexte legislatívnych limitov pri realizácii transferu technológií na **UPJŠ** v Košiciach.“

Využívajú slovenské firmy superodpočet – ekonomický nástroj na podporu inovácií?

Na svoje si prídu i zástupcovia priemyslu a podnikateľov venujúci sa inováciám. Konferencia im ponúkne reálne príklady z praxe využitia superodpočtu a patentboxu. Navyše predstaví novorozbiehajúce sa európske iniciatívy na podporu inovácií - Európske centrá digitálnych inovácií a Európsky inštitút pre inovácie a technológie.

Zvučné mená inovačného ekosystému Slovenska

Konferencia sa dotkne v rámci svojho bohatého programu mnohých iných tém týkajúcich sa komercializácie duševného vlastníctva. Vystúpia i také osobnosti ako Michaela Kršková, Chief Innovation Officer Úradu vlády SR a tajomníčka Rady vlády SR pre vedu, techniku a inovácie a Norbert Kurilla, poradca prezidentky SR pre životné prostredie, energetiku, zmenu klímy a podnikateľské prostredie. Doplní ich Ľudovít Paulis, bývalý štátny tajomník MŠVVaŠ SR, aktuálne pôsobiaci na Ústave patologickej fyziológie, Lekárskej fakulty UK v Bratislave, ale aj profesor Pavol Šajgalík, predseda SAV a mnohí ďalší. Program je zverejnený na www.cointt.sk/program/. Podujatie bude prebiehať výhradne v prezenčnej forme.

Súčasťou podujatia COINTT je už tradične aj slávnostné vyhlasovanie výsledkov súťaže Cena za transfer technológií na Slovensku (CTTS). Za svoju prácu a prístup sú oceňovaní vedci, výskumníci a vedeckovýskumné tímy v troch kategóriách: INOVÁCIA, INOVÁTOR/INOVÁTORKA a POČIN V OBLASTI TRANSFERU TECHNOLOGIÍ. Tento rok sa jubilejný desiaty ročník udeľovania cien uskutoční počas spoločenského večera.

Ocenenia odovzdajú Michaela Kršková, Chief Innovation Office Úradu vlády SR v kategórii Inovátor/Inovátorka. Kancelária prezidenta SR sa iniciatívou Prezidentská zelená pečať snaží podporovať najmä zelené inovácie, a tak Michal Novota, poradca prezidentky SR pre vnútornú politiku, odovzdá ocenenie práve v kategórii Inovácia. A z rúk významného hosťa podujatia Kevina Cullena, prorektora pre inovácie saúdskoarabskej King Abdullah University of Science and Technology, si prevezme ocenenie víťaz v kategórii Počin v oblasti transferu technológií.

COINTT 2022 | 18. - 19. október 2022 | Hotel Saffron, Bratislava

Záštitu nad podujatím prevzala prezidentka SR Zuzana Čaputová

a Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR)

Organizátorom podujatia je Centrum transferu technológií pri Centre vedecko-technických informácií SR (CTT CVTI SR).

Spoluorganizátormi sú Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA), konzultačná spoločnosť na podporu startupov - Civitta Slovakia, a. s.

a Národné centrum pre transfer technológií SR (NCTT SR) združujúce 7 verejnoprávnych univerzít, SAV a CVTI SR

za účelom podpory transferu technológií na Slovensku a jeho systematizácie.

Podujatie COINTT je realizované v rámci implementácie národného projektu Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií

na Slovensku II – NITT SK II/Investícia do Vašej budúcnosti/Tento projekt je podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja/www.opii.gov.sk.

Kontakt pre médiá – Komunikačný odbor Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR: tel: 02/59 374 253, tlacove@minedu.sk

Kontakt pre médiá – Centrum vedecko-technických informácií SR: Eva Vašková, tel.: 02/ 69 25 113, eva.vaskova@cvtisr.sk

Laureátkou ocenenia ESET Science Award v kategórii Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku sa stala profesorka Silvia Pastoreková

17. 10. 2022, 8:14, Zdroj: nextech.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Dosah: 12 104 GRP: 0,27 OTS: 0,00 AVE: 646 Eur

Ocenenie výnimočných vedeckých osobností má nových laureátov a laureátky. Profesorka Silvia Pastoreková z Biomedicínskeho centra SAV sa stala laureátkou hlavnej kategórie Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku. Laureátom kategórie Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov je Miroslav Almáši a profesor Lubomír Tomáška si prevzal ocenenie v kategórii Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania.

Nadácia ESET už štvrtýkrát vyhlásila laureátov a laureátky ESET Science Award, ocenenia pre vedecké a pedagogické osobnosti za ich vedeckú prácu, ale aj za prínos do ďalších oblastí života. Aj tento rok o laureátoch rozhodovala medzinárodná komisia, ktorej predsedala nositeľka Nobelovej ceny, biochemička Ada Yonath.

Laureátkou kategórie Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku sa stala profesorka Silvia Pastoreková z Biomedicínskeho centra Slovenskej akadémie vied, ktorá skúma, ako sa nádorové bunky prispôbujú nepriaznivým podmienkam a ako získavajú agresívne vlastnosti, ktoré podporujú progresiu rakoviny. Laureátom kategórie Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov sa stal Miroslav Almáši z Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Zaoberá sa využitím pórovitých materiálov v oblastiach uskladnenia energie, v biomedicíne a environmentálnej problematike. Laureát kategórie Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania Lubomír Tomáška pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a venuje sa odhaľovaniu spôsobov komunikácie medzi jednotlivými časťami bunky a identifikácii molekulárnych mechanizmov udržiavania integrity genómu.

„Som rada, že medzi finalistami a finalistkami ocenenia je mnoho nadaných osobností. Všetkým prajem, aby boli za svoju zvedavosť ocenení, pretože práve tá posúva hranice poznania,“ zhodnotila zasadnutie medzinárodnej komisie jej predsedníčka Ada Yonath.

Témou tohtoročného slávnostného galavečera bol príbeh ženy vo vede. „Táto téma je nám blízka. Ako softvérová spoločnosť sa snažíme zvyšovať podiel žien vo firme aj v celom odvetví. Som presvedčený, že diverzita je pre inovácie a progres nevyhnutná v akejkoľvek oblasti. Ľudia s odlišnými názormi pochádzajúci z rôznych prostredí prinášajú rozličné pohľady na akékoľvek výzvy, ktorým ako ľudstvo čelíme, vrátane veľkých vedeckých otázok. Aj z tohto dôvodu je úloha žien nielen vo vede nenahraditeľná,“ vysvetľuje Richard Marko, generálny riaditeľ spoločnosti ESET.

Príbeh ženy vo vede umelecky stvárnil v programe večera aj osobnosti z umeleckého sveta ako Eva Matejková, Táňa Pauhofová, Tamara Kramár či Celeste Buckingham.

Slávnostného galavečera sa zúčastnila aj medzinárodná komisia, ktorá vybrala laureátov dvoch hlavných kategórií – Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku a Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov. Členmi medzinárodnej komisie boli okrem profesorky Ady Yonath aj nemecká materiálková vedkyňa Anke Weidenkaff, ukrajinský materiálový chemik pôsobiaci v USA Yury Gogotsi, holandský onkológ a výskumník Rob Pieters a nemecký časticový fyzik Manfred Lindner. Galavečera sa zúčastnil aj špeciálny hosť, zakladateľ svetového festivalu STARMUS a známy astrofyzik Garik Israelian.

Laureáta v kategórii Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania vybrala komisia zložená zo zástupcov slovenských univerzít. Laureáti všetkých troch kategórií sú vyberaní na základe náročných kritérií, medzi ktoré patria aj aktuálne vedecko-výskumné výsledky a publikácie, merateľné scientometrické údaje, ale aj komunikácia a popularizácia vedeckých poznatkov, spolupráca s inými vedeckými odborníkmi, ohlas blízkych spolupracovníkov či študentov a mnohé ďalšie.

Svoju favoritku si vybrala aj verejnosť, a to prostredníctvom hlasovania Cena verejnosti 2022. Slovenskú verejnosť najviac zaujala mikrobiologička Miroslava Kačániová, ktorá pôsobí na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a vo výskumnom centre AgroBioTech. Zameriava sa na výskum antimikrobiálnych aktivít rastlinných sílíc a liečivých rastlín in vitro a in situ podmienkach proti mikroorganizmom.

Silvia Pastoreková, laureátka kategórie Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku

Silvia Pastoreková pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied. Zaoberá sa výskumom mechanizmov, ktorými sa nádorové bunky prispôbujú nedostatku kyslíka, a skúma možnosti ich využitia v diagnostike a liečbe rakoviny. V spolupráci so širším tímom objavila bielkovinu, ktorá sa nachádza na povrchu nádorových buniek, ale zdravé bunky ju nemajú. Na základe genetickej informácie bola táto bielkovina zaradená do rodiny tzv. karbonických anhydráz a dostala názov CA9. Pomocou protilátky voči CA9, ktorú Silvia Pastoreková pripravila, tím oxfordských vedcov Adriana L. Harrisa a terajšieho nositeľa Nobelovej ceny Petra J. Ratcliffa ukázal, že CA9 sa v nádorových bunkách tvorí pri nedostatku kyslíka – hypoxii.

Výskum slovenského tímu následne viedol k získaniu originálnych poznatkov o úlohe CA9 v adaptácii nádorových buniek na hypoxiu pomocou zmien v metabolizme a schopnosti tvoriť metastázy. V spolupráci s klinickými onkológmi ukázali, že CA9 sa nachádza na nádoroch z rôznych typov tkanív. Objav CA9 je významným prínosom k výskumu mechanizmov vzniku a progresie rakoviny. Silvia

Pastoreková spoločne so svojim tímom vyvinula unikátne protilátky, ktoré túto bielkovinu dokážu v nádorovom tkanive rozpoznať. Používajú sa na diagnostiku rakoviny a detekciu pokročilejších nádorov. V súčasnosti sú vo vývoji už aj ako liečivá.

Viac informácií o Silvii Pastorekovej nájdete TU.

Miroslav Almáši, laureát kategórie Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov

Miroslav Almáši pôsobí na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Venuje sa príprave nových pórovitých materiálov. Jedným z možných využití ich výskumu je absorpcia ťažkých kovov. Podobne dokážu z vôd vychytávať aj iné molekuly, napríklad antibiotiká a iné liečivá, ktoré sa nedajú z vody jednoducho odstrániť a môžu mať negatívne následky na zdravie.

Ďalším dôležitým využitím pórovitých materiálov je absorpcia oxidu uhličitého z ovzdušia a jeho uskladnenie. Výskum Miroslava Almášiho a jeho tímu by sa dal využiť na filtrovanie vzduchu z prostredia. Pórovité materiály by z neho mohli zachytávať molekuly CO₂, ktoré by sa potom mohli premeniť napríklad na metanol pre ďalšie využitie v priemysle. Ďalšia oblasť výskumu sa zaoberá uskladnením vodíka ako ekologického paliva budúcnosti pre motorové vozidlá. Skúma tiež takzvaný „drug delivery“ systém, teda podávanie liečiv s dlhodobým uvoľňovaním, napríklad ako pri vitamíne C s 24-hodinovým uvoľňovaním. Povrch pórovitých materiálov sa dá modifikovať tak, aby sa liečivo začalo uvoľňovať po pôsobení UV žiarenia, určitej teploty, pH či iného stimulu pri liečbe protizápalových alebo onkologických ochorení a ochorenia covid-19.

Viac informácií o Miroslavovi Almášim nájdete TU.

Lubomír Tomáška, laureát kategórie Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania

Profesor Lubomír Tomáška vedie spoločne s profesorom Jozefom Nosekom laboratórium katedier genetiky a biochémie na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, kde sa s kolektívom vedeckých pracovníkov a študentov zaoberajú identifikáciou mechanizmov zabezpečujúcich komunikáciu jednotlivých častí našich buniek. Ich hlavným cieľom je zistiť, ako sú molekuly DNA v chromozómoch, konkrétne ich koncové úseky (tzv. teloméry), chránené pred poškodením, ktoré by malo pre bunku fatálne následky. Študujú tiež, ako mitochondrie, energetické centrá buniek, komunikujú s ostatnými časťami bunky.

Dobry učiteľ by mal byť podľa profesora Tomášku kompetentný odborník a didaktik, mal by byť osobnosťou s morálnou integritou, mal by disponovať nákazlivým optimizmom a radosťou z učenia, empatiou a srdečnosťou vo vzťahu k študentom i svojim kolegom. Kvalita školstva sa podľa jeho názoru odvíja primárne od kvality učiteľov. Medzi ocenenia jeho pedagogickej práce profesor Tomáška zaraďuje potešenie z dobrých a provokatívnych otázok študentov na prednáškach a seminároch, keď sú iniciátormi zaujímavej polemiky alebo keď majú zaujímavé nekonformné nápady, ako riešiť nejaký experimentálny problém. Ultimátnym úspechom učiteľa sú pre neho úspechy študentov, s ktorými mal možnosť spolupracovať.

Viac informácií o Lubomírovi Tomáškovi nájdete TU.

Viac informácií o ocenení a laureátoch nájdete na webe www.esetscienceaward.sk

O Nadácii ESET

Nadácia ESET vznikla v roku 2011 a medzi jej primárne aktivity patrí rozvíjanie vzdelania v oblasti informačných technológií, internetovej bezpečnosti, popularizácie vedy a výskumu, ako aj podpora projektov týkajúcich sa občianskej spoločnosti. Za necelých 10 rokov svojej úspešnej existencie Nadácia ESET vytvorila dlhodobé partnerstvá s organizáciami, ktorých ciele a výstupy prispievajú k naplneniu jej smerovania. Viac informácií nájdete na www.nadaciaeset.sk

O spoločnosti ESET

Spoločnosť ESET už vyše 30 rokov vyvíja popredný bezpečnostný softvér pre firmy i domácich používateľov na celom svete. Vďaka riešeniam chrániacim koncové a mobilné zariadenia a servery, šifrovaniu a dvojfaktorovej autentifikácii umožňuje firmám a organizáciám využívať plný potenciál ich technológií. ESET drží rekord v počte VB100 ocenení, ktoré udeľuje britský Virus Bulletin, vysokorešpektovaná nezávislá testovacia organizácia. Týždenník Trend ocenil ESET šesťkrát titulom Firma roka.

ESET sídli v Bratislave, regionálne pobočky má v Prahe, ČR; Jene, Mníchove, Nemecko; Bournemouthe, Veľká Británia; San Diegu, USA; Toronte, Kanada; Buenos Aires, Argentína; Sydney, Austrália, Singapur a japonskom Tokiu. Výskumné a vývojové centrá sú okrem Bratislavy, Košíc, Žiliny, Prahy a Brna aj v poľskom Krakove, britskom Tauntone, kanadskom Montreale a rumunskom Jasy. ESET má zastúpenie vo viac ako 200 krajinách a územiach sveta.

ESET

Autor: ESET | Všetky autorove články

ODBORNÉ PODUJATIE - SEMINÁR SPRÁVCOV

📅 17. 10. 2022, 11:59, Zdroj: zkssr.sk , Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 3 734 GRP: 0,08 OTS: 0,00 AVE: 397 Eur

17. 10. 2022 09:59

Inštitút vzdelávania konkurzných správcov SR usporiada v rámci programu ďalšieho vzdelávania správcov v dňoch 25.11. - 26.11.2022 seminár pre správcov konkurznej podstaty.

Seminár sa uskutoční v Spoločenskom centre Slovenských liečebných kúpeľov v Piešťanoch.

O pridelených kreditných bodoch Vás budeme informovať na našej webovej stránke.

Program seminára, lektorov a témy prednášok nájdete v pozvánke a na webe ministerstva spravodlivosti.

Pozvánku a záväznú prihlášku si môžete stiahnuť kliknutím.

Vaše návrhy na témy prednášok a prípadné otázky pošlite prosím vopred na adresu združenia: info@zkssr.sk

prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD. - vedúci katedry obchodného a finančného práva PrF UMB v Banskej Bystrici

JUDr. Martin Maliar - generálny riaditeľ sekcie civilného práva Min. spravodlivosti SR

Mgr. JUDr. Lucián Török - interný doktorand na Katedre obchodného práva a hospodárskeho práva Právnickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Ocenili troch slovenských vedcov. ESET Science Award udelili po štvrtýkrát

17. 10. 2022, 12:29, Zdroj: hnonline.sk, Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Autor: san, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 334 066 GRP: 7,42 OTS: 0,07 AVE: 2161 Eur

Laureátkou ocenenia ESET Science Award v kategórii Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku sa stala profesorka Silvia Pastoreková.

Ocenenie výnimočných vedeckých osobností má nových laureátov a laureátky. Profesorka Silvia Pastoreková z Biomedicínskeho centra SAV sa stala laureátkou hlavnej kategórie Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku.

Laureátom kategórie Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov je Miroslav Almáši a profesor Ľubomír Tomáška si prevzal ocenenie v kategórii Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania.

Žien vo výskume je veľmi málo. Slovenská firma ocenila tri talentované vedkyne

Rozhodovala medzinárodná komisia

Nadácia ESET už štvrtýkrát vyhlásila laureátov a laureátky ESET Science Award, ocenenia pre vedecké a pedagogické osobnosti za ich vedeckú prácu, ale aj za prínos do ďalších oblastí života. Aj tento rok o laureátoch rozhodovala medzinárodná komisia, ktorej predsedala nositeľka Nobelovej ceny, biochemička Ada Yonath.

Laureátkou kategórie Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku sa stala profesorka Silvia Pastoreková z Biomedicínskeho centra Slovenskej akadémie vied, ktorá skúma, ako sa nádorové bunky prispôbujú nepriaznivým podmienkam a ako získavajú agresívne vlastnosti, ktoré podporujú progresiu rakoviny.

Laureátom kategórie Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov sa stal Miroslav Almáši z Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Zaoberá sa využitím pórovitých materiálov v oblastiach uskladnenia energie, v biomedicíne a environmentálnej problematike.

Laureát kategórie Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania Ľubomír Tomáška pôsobí na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a venuje sa odhaľovaniu spôsobov komunikácie medzi jednotlivými časťami bunky a identifikácii molekulárnych mechanizmov udržiavania integrity genómu.

Príbeh ženy vo vede

„Som rada, že medzi finalistami a finalistkami ocenenia je mnoho nadaných osobností. Všetkým prajem, aby boli za svoju zvedavosť ocenení, pretože práve tá posúva hranice poznania,“ zhodnotila zasadnutie medzinárodnej komisie jej predsedníčka Ada Yonath.

Témou tohtoročného slávnostného galavečera bol príbeh ženy vo vede. „Táto téma je nám blízka. Ako softvérová spoločnosť sa snažíme zvyšovať podiel žien vo firme aj v celom odvetví. Som presvedčený, že diverzita je pre inovácie a progres nevyhnutná v akejkoľvek oblasti. Ľudia s odlišnými názormi pochádzajúci z rôznych prostredí prinášajú rozličné pohľady na akékoľvek výzvy, ktorým ako ľudstvo čelíme, vrátane veľkých vedeckých otázok. Aj z tohto dôvodu je úloha žien nielen vo vede nenahraditeľná,“ vysvetľuje Richard Marko, generálny riaditeľ spoločnosti ESET.

Príbeh ženy vo vede umelecky stvárnil v programe večera aj osobnosti z umeleckého sveta ako Eva Matejková, Táňa Pauhofová, Tamara Kramár či Celeste Buckingham.

Slávnostného galavečera sa zúčastnila aj medzinárodná komisia, ktorá vybrala laureátov dvoch hlavných kategórií – Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku a Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov.

Členmi medzinárodnej komisie boli okrem profesorky Ady Yonath aj nemecká materiálová vedkyňa Anke Weidenkaff, ukrajinský materiálový chemik pôsobiaci v USA Yury Gogotsi, holandský onkológ a výskumník Rob Pieters a nemecký časticový fyzik Manfred Lindner. Galavečera sa zúčastnil aj špeciálny hosť, zakladateľ svetového festivalu STARMUS a známy astrofyzik Garik Israelian.

Laureáta v kategórii Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania vybrala komisia zložená zo zástupcov slovenských univerzít.

Laureáti všetkých troch kategórií sú vyberaní na základe náročných kritérií, medzi ktoré patria aj aktuálne vedecko-výskumné výsledky a publikácie, merateľné scientometrické údaje, ale aj komunikácia a popularizácia vedeckých poznatkov, spolupráca s inými vedeckými odborníkmi, ohlas blízkych spolupracovníkov či študentov a mnohé ďalšie.

Svoju favoritku si vybrala aj verejnosť, a to prostredníctvom hlasovania Cena verejnosti 2022. Slovenskú verejnosť najviac zaujala mikrobiologička Miroslava Kačániová, ktorá pôsobí na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a vo výskumnom centre AgroBioTech. Zameriava sa na výskum antimikrobiálnych aktivít rastlinných silíc a liečivých rastlín in vitro a in situ podmienkach proti mikroorganizmom.

Silvia Pastoreková, laureátka kategórie Výnimočná osobnosť vedy na Slovensku

Silvia Pastoreková pôsobí v Biomedicínskom centre Slovenskej akadémie vied. Zaoberá sa výskumom mechanizmov, ktorými sa nádorové bunky prispôsobujú nedostatku kyslíka, a skúma možnosti ich využitia v diagnostike a liečbe rakoviny.

V spolupráci so širším tímom objavila bielkovinu, ktorá sa nachádza na povrchu nádorových buniek, ale zdravé bunky ju nemajú. Na základe genetickej informácie bola táto bielkovina zaradená do rodiny tzv. karbonických anhydráz a dostala názov CA9.

Pomocou protilátky voči CA9, ktorú Silvia Pastoreková pripravila, tím oxfordských vedcov Adriana L. Harrisa a terajšieho nositeľa Nobelovej ceny Petra J. Ratcliffa ukázal, že CA9 sa v nádorových bunkách tvorí pri nedostatku kyslíka – hypoxii.

Výskum slovenského tímu následne viedol k získaniu originálnych poznatkov o úlohe CA9 v adaptácii nádorových buniek na hypoxiu pomocou zmien v metabolizme a schopnosti tvoriť metastázy.

V spolupráci s klinickými onkológmi ukázali, že CA9 sa nachádza na nádoroch z rôznych typov tkanív. Objav CA9 je významným prínosom k výskumu mechanizmov vzniku a progresie rakoviny.

Silvia Pastoreková spoločne so svojim tímom vyvinula unikátne protilátky, ktoré túto bielkovinu dokážu v nádorovom tkanive rozpoznať. Používajú sa na diagnostiku rakoviny a detekciu pokročilejších nádorov. V súčasnosti sú vo vývoji už aj ako liečivá.

Miroslav Almáši, laureát kategórie Výnimočná osobnosť vedy do 35 rokov

Miroslav Almáši pôsobí na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Venuje sa príprave nových pórovitých materiálov. Jedným z možných využití ich výskumu je absorpcia ťažkých kovov. Podobne dokážu z vôd vychytávať aj iné molekuly, napríklad antibiotiká a iné liečivá, ktoré sa nedajú z vody jednoducho odstrániť a môžu mať negatívne následky na zdravie.

Ďalším dôležitým využitím pórovitých materiálov je absorpcia oxidu uhličitého z ovzdušia a jeho uskladnenie. Výskum Miroslava Almášiho a jeho tímu by sa dal využiť na filtrovanie vzduchu z prostredia.

Pórovité materiály by z neho mohli zachytávať molekuly CO₂, ktoré by sa potom mohli premeniť napríklad na metanol pre ďalšie využitie v priemysle. Ďalšia oblasť výskumu sa zaoberá uskladnením vodíka ako ekologického paliva budúcnosti pre motorové vozidlá.

Skúma tiež takzvaný „drug delivery“ systém, teda podávanie liečiv s dlhodobým uvoľňovaním, napríklad ako pri vitamíne C s 24-hodinovým uvoľňovaním. Povrch pórovitých materiálov sa dá modifikovať tak, aby sa liečivo začalo uvoľňovať po pôsobení UV žiarenia, určitej teploty, pH či iného stimulu pri liečbe protizápalových alebo onkologických ochorení a ochorenia covid-19.

Ľubomír Tomáška, laureát kategórie Výnimočná osobnosť vysokoškolského vzdelávania

Profesor Ľubomír Tomáška vedie spoločne s profesorom Jozefom Nosekom laboratórium katedier genetiky a biochémie na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, kde sa s kolektívom vedeckých pracovníkov a študentov zaoberajú identifikáciou mechanizmov zabezpečujúcich komunikáciu jednotlivých častí našich buniek.

Ich hlavným cieľom je zistiť, ako sú molekuly DNA v chromozómoch, konkrétne ich koncové úseky (tzv. teloméry), chránené pred poškodením, ktoré by malo pre bunku fatálne následky. Študujú tiež, ako mitochondrie, energetické centrá buniek, komunikujú s ostatnými časťami bunky.

Dobrý učiteľ by mal byť podľa profesora Tomášku kompetentný odborník a didaktik, mal by byť osobnosťou s morálnou integritou, mal by disponovať nákazlivým optimizmom a radosťou z učenia, empatiou a srdečnosťou vo vzťahu k študentom i svojim kolegom. Kvalita školstva sa podľa jeho názoru odvíja primárne od kvality učiteľov.

Medzi ocenenia jeho pedagogickej práce profesor Tomáška zaraďuje potešenie z dobrých a provokatívnych otázok študentov na prednáškach a seminároch, keď sú iniciátormi zaujímavej polemiky alebo keď majú zaujímavé nekonformné nápady, ako riešiť nejaký experimentálny problém. Ultimátnym úspechom učiteľa sú pre neho úspechy študentov, s ktorými mal možnosť spolupracovať.

Autor: san